

FRÁSÖGN

af fundum þingmannanefndar EFTA og 45. fundi þingmannanefndar EES í Brussel 17. – 19. nóvember 2015

Af hálfu Íslandsdeildar þingmannanefnda EFTA og EES sóttu fundina Guðlaugur Þór Þórðarson, formaður, Árni Páll Árnason, Katrín Jakobsdóttir, Vilhjálmur Bjarnason og Willum Þór Þórsson, auk Stígs Stefánssonar ritara. Í fundalotunni fóru m.a. fram fundur þingmanna með sveitastjórnarvettvangi EFTA, fundur þingmanna og utanríkisráðherra EES/EFTA-ríkjanna og fundur þingmannanefndar EES.

Á fundi þingmanna og sveitastjórnarvettvangs EFTA voru yfirstandandi fríverslunarviðræður ESB og Bandaríkjanna (e. Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP) einkum til umræðu. Viðræðurnar snúa að markaðsaðgangi og varða lækkun og niðurfellingu tolla, afnám viðskiptahindrana, upprunareglur, þjónustuviðskipti, fjárfestingar og opinber innkaup. Verði TTIP að veruleika mun það hafa margvíslega áhrif á EES/EFTA-ríkin sem aðila að innri markaði ESB. Í umræðunni kom fram að aukin bjartsýni væri á að viðræðum gæti lokið á kjörtímabili Obama Bandaríkjaforseta, þ.e. fyrir lok árs 2016, í ljósi þess að samningur náðist um fríverslun yfir Kyrrahafið (e. Trans-Pacific Partnership, TPP) í október 2015. Guðlaugur Þór Þórðarson gerði grein fyrir vinnu þingmannanefndar EFTA hvað varðar TTIP og lagði áherslu á áhrifin á EFTA/EES-ríkin ef gagnkvæm viðurkenning staðla og regluverk verður niðurstaðan af TTIP-viðræðunum. Þá var fjallað um hvort EFTA/EES-ríkjunum byðist að gerast aukaaðilar að TTIP í framtíðinni og vinnu að hagrænum úttektum á því hvort slík aðild væri ríkjunum hagkvæm.

Á fundi þingmanna og utanríkisráðherra EES/EFTA-ríkjanna gerði Vidar Helgesen, Evrópuráðherra Noregs, grein fyrir niðurstöðum EES-ráðsins fyrir um daginn. Þar var m.a. lögð áhersla á að klára sem fyrst tæknilega vinnu að undirbúningi upptöku gerða ESB um evrópskar eftirlitsstofnanir á fjármálamarkaði í EES-samninginn til að tryggja lagalega einsleitni innan EES á þessu sviði. Unnið er á grunni pólitísku samkomulags fjármálaráðherra EES/EFTA-ríkjanna og ESB frá október 2014 sem felur í sér að allar bindandi ákvarðanir á fjármálamarkaði gagnvart EES/EFTA-ríkjunum þremur, Íslandi, Noregi og Liechtenstein, verða teknar af Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) og að hægt verði að bera þær undir EFTA-dómstólinn. Helgesen taldi niðurstöðu í nánd og undirstrikaði að upptaka gerða á sviði fjármálaeftirlits væri mikilvæg í því skyni að fækka þeim gerðum sem bíða upptöku í EES-samninginn en þriðjungur þeirra eru á sviði fjármálamarkaða. Upptökuhallinn var ræddur á fundi EES-ráðsins sem kallaði eftir því að unnið yrði hörðum höndum að því að minnka hann. Þá fjallaði Helgesen um nýtt samkomulag um uppbyggingarsjóð EFTA fyrir tímabilið 2014–2021 sem unnið er að fullgildingu á. Guðlaugur Þór Þórðarson hvatti til þess að á nýju tímabili uppbyggingarsjóðsins verði stórum hluta hans veitt til viðbragða við flóttamannastraumi til Evrópu. Á nýju sjóðstímabili væri samstarf í dómsmálum eitt af sex skilgreindum samstarfssviðum. Nú liggur fyrir að gera tvíhliða samkomulag EFTA við einstök styrkþegaríki innan ESB um uppbyggingarstyrkina og hvatti Guðlaugur Þór til þess að í þeirri vinnu yrðu verkefni sem tengjast flóttamönnum sett í forgang. Loks var fjallað um samvinnu ESB og EES/EFTA-ríkjanna í aðdraganda loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna í París 30. nóvember til 11. desember 2015.

45. fundur þingmannanefndar EES fór fram í Evrópuþinginu 19. nóvember. Helstu dagskrármál hans voru þróun og framkvæmd EES-samningsins, upptaka regluverks um fjármálastarfsemi í EES-samninginn, stefna um stafrænan innri markað, ferðamannaíðnaður á norðurslóðum og orkusamstarf ESB.

Á fundinum var fulltrúum stofnana ESB og EFTA að venju boðið að hafa framsögur í umræðum um þróun og framkvæmd EES-samningsins. Til máls tóku Marc Bichler fyrir hönd formennsku ESB í EES-ráðinu, Claude Maerten fyrir hönd ESB í sameiginlegu EES-nefndinni, Oda Sletnes fyrir hönd EFTA og Sven Erik Svedman, forseti Eftirlitsstofnunar EFTA (ESA). Í umræðunum kom fram að talsverður árangur hefði náðst í að vinna á hala þeirra gerða sem bíða upptöku í EES-samninginn og jafnframt á innleiðingarhalla í EES/EFTA-ríkjunum sem mælir hve hratt gerðir eru innleiddar í landsrétt eftir að þær hafa verið teknar upp í EES-samninginn. Þó bíða margar gerðir upptöku og innleiðingar og hvöttu fulltrúar ESB til hraðari vinnu í þessu sambandi til að tryggja lagalegt samræmi á innri markaðnum. Samkvæmt samantekt ESA sem mælir innleiðingarhalla tvisvar á ári er halli Noregs sá minnsti sem mælst hefur. Ísland bætti sig verulega og náði hallanum úr 2,8% niður í 2,1% en er engu að síður með mesta halla innan EES. Guðlaugur Þór Þórðarson ræddi uppbyggingarsjóð EFTA og hvatti til þess að á nýju tímabili sjóðsins 2014–2021 verði stórum hluta hans veitt til viðbragða við flóttamannastræmi til Evrópu. Oda Sletnes tók undir og sagði Noreg horfa jákvæðum augum á að veita fé úr uppbyggingarsjóði EFTA í auknum mæli til flóttamannamála.

Á fundinum var lögð fram skýrsla og drög að ályktun um stafrænan innri markað (e. Digital Single Market Strategy). Framsögumenn voru Vilhjálmur Bjarnason fyrir hönd EFTA og Daniel Dalton fyrir hönd Evrópuþingsins. Vilhjálmur lagði áherslu á að með stefnunni væri hindrunum rutt úr vegi til að koma á einum stafrænum markaði í stað 28 markaða aðildarríkja ESB. Stefnan byggist á þremur stöðum sem snúa að því að tryggja neytendum og fyrirtækjum betri aðgang að stafrænum vörum og þjónustu, skapa skilyrði sem tryggja jafnræði á samkeppnismarkaði fyrir stafræn þjónustukerfi, og hámarka vöxt hins stafræna hagkerfis. Þá kom fram í máli Vilhjálms að könnun framkvæmdastjórnar ESB á stöðu starfænnar stjórnarsýslu sumarið 2015 hafi leitt í ljós að Ísland og Noregur standi afar vel að vígi ásamt norrænum ESB-rikjum og Hollandi.

Þá var á fundinum lögð fram skýrsla og ályktun um orkusamband ESB (e. Energy Union). Leiðarljós stefnunnar um orkusamband er að stuðla að öruggum, sjálfbærum og samkeppnishæfum orkumarkaði. Stefnan felur í sér fimm víddir sem snúa að orkuöryggi, samhæfðum innri orkumarkaði, bættri orkunýtni til að draga úr orkueftirspurn, samdrætti í losun koltvísýrings og rannsóknir, nýsköpun og samkeppnishæfni. Mikil áhersla er á orkuöryggi en ESB er stærsti orkuinnflytjandi heims, þar sem 53% af allri orkunotkun þess er innflutt. Sex aðildarlönd eru alfarið háð einum birgja fyrir sína gasnotkun og eru því mjög berskjölduð gagnvart framboðsröskun. Til að auka orkuöryggi ESB er stefnt að því að auka fjölbreytni orkugjafa, orkubirgja og dreifileiða. Í umfjöllun um skýrsluna sagði Katrín Jakobsdóttir hæpið að tala um Íslands sem mögulegan orkuútflytjanda til Evrópu. Vissulega væri uppi umræða um mögulegan rafstreng til Bretlands en sú umræða væri skammt á veg komin og engin niðurstaða lægi fyrir.

Loks fór fram umfjöllun um norðurslóðir og ferðamannaíðnað. Guðlaugur Þór Þórðarson flutti framsögu og fjallaði um hvernig saman fari að byggja upp ferðamannaíðnað í viðkvæmu umhverfi og öryggismál, m.a. er varðar leit og björgun ef skemmtiferðaskip kæmist í vanda. Þá fór hann yfir þá miklu aukningu sem orðið hefur í íslenskum ferðamannaíðnaði og þær áskoranir sem fylgja svo hröðum vexti.

Frekari upplýsingar fást á vefsíðunni www.efta.int og á nefndasviði.